

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Čena za celo leto . K 60.—, za pol leta . K 30.—,
četrt leto . „ 15.—, „ en mesec . „ 5.—,
Uredništvo in upravnništvo: Kopitarjeva ulica štev. 6.
Telefon štev. 50.

Inserati: Enostolpna pettirista (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po K 120.—
Poslano: Enostolpna pettirista K 1.—. — Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 2. uri popoldne

O usodi škofa Mahniča.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Reka, 5. maja. O usodi škofa Mahniča poročajo: Ko so Italijani pripeljali škofa Mahniča v Jahin, mu je poveljnik italijanske bojne ladje v imenu podadmirala Cagnija v Pulju sporočil, da se sme svobodno gibati po vsej Italiji, ne sme pa bivati v pristaniških me-

stih ali pa potovati v zasedeno vojno ozemlje. Nato je škof Mahnič odpotoval v Rim, čez dva tedna pa je odšel v Frascati, kjer se je nastanil pri sestrah sv. Karla. Zdravstveno stanje škofovo je povoljno.

Težave mirovnega posveta.

LDU. Pariz, 4. maja. (DKU.) »Petit Parisienne« piše, da ni misliti na to, da bodo mirovno pogodbo izročili nemškemu delegatom v sredo ali četrtek, temveč šele v soboto ali nedeljo. Svet trojice se je po »Journalu« včeraj ves dan pečal z možnostjo, da se zopet vpokliče italijanska delegacija, toda brez uspeha. Časopisi podarjajo, da je potrebno, da se Italijani vrnejo. Če bi se Italijani ne vrnili, bi se

morala mirovna pogodba nanovo revidirati. Težavna so tudi razpravljanja o finančialnih vprašanjih. Amerika ni voljna jamčiti za 25 milijard zakladnih listin, ki jih bo dala Nemčija, da bi jih tudi nevtralci sprejemali v plačilo. Amerika se boji, da bo potem glavna upnica Nemčije, da vse Evrope. Trudijo se, kako bi se izognili tem težavam.

Nemški ultimatum.

LDU. Dunaj, 4. maja. »Abend« poroča iz Versaillesa: »Vprašanje nemške delegacije, ki ga je stavila na entento, kdaj jim bo izročena mirovna pogodba, ima obliko, ultimata. Nemška delegacija je zahtevala odgovor od petih danes popoldne. Ako bi bil odgovor entente nezadovoljiv, bi se pripravil del pooblaščenec, zlasti izvedenci, na odhod. Razne vesti pravijo, da bo ententa odgovorila, da bo nemškemu delegatom iz-

ročeno mirovna pogodba prihodnjo nedeljo. Svet trojice je imel včeraj sejo ter razpravljati o načinu, kako naj se Orlando pozove k povratku v Pariz. Clemenceaujevi pristaši se trudijo z vsemi sredstvi, da bi izsilili od Wilsona že v vaobilu, ki naj se pošlje Orlando, kako koncesijo Italiji. Od Wilsonove odločitve je odvisno, kako se bo razvilo nadaljnje občevanje med nemškimi delegati in entento.

Tudi Belgija grozi.

LDU. Versailles, 5. maja. (DZU.) Glavne težave so, kakor se zdi, na strani Belgije. Belgijska delegacija smatra, da je popolnoma nezadosten predlog alijancev, da se Belgiji dovoli predujem 2½ milijard na nemško odškodnino in da alijanci pre-

vzamejo belgijski vojni dolg 5 milijard s pridržkom, da ga povrne Nemčija. Belgijski listi zahtevajo, da Belgiji zapustijo konferenco, ako belgijske zahteve ne bi prodrle.

Po narodni nesreči.

Ljublanski dopisni urad objavlja dne 5. maja nastopni odgovor predsednika deželne vlade za Slovenijo, dr. Janka Brejca, na odprto vprašanje, katero je bil na predsednika naslovil poverjenik Albin Prepeluh v ljubljanskem »Napreju« z dne 5. maja: Čudno je, da se krivec koroške nesreče išče doma, namesto da bi se iskal tam, kjer je, pri sovražniku, ki je napadal začetkom januarja, ki je po sklenjenem premirju brez prenehanja z vsakdanjim celo artiljerijskim ognjem nadaljeval napade na naše čete, ki je vso Koroško mobiliziral zoper nas, ki so mu na pomoč prišle tudi čete iz Tirolske, iz Solnograške, z Dunaja in iz Gradca in ki je, potem ko je bil zbran, z vsemi silami udaril na nas in nas res tudi potisnil nazaj. Že potek dogodkov kaže, da tu o kakih drugih krivdi ne more biti govora, nego da smo bili pač vojaško preslabi, da bi tak naval vzdržali. Jasno mora biti vsakomur, da niti deželna vlada, niti kak njen član ne more biti odgovoren za vojaški neuspeh na Koroškem, ker danes pač že vsakdo ve, da z vojaštvom ne razpolagajo niti deželna vlada, niti posamezni njeni člani. Vojaštvo je od deželne vlade neodvisno, ne sprejema od nje niti ukazov, niti prepovedi. Tudi nima deželna vlada nobene ingerence na vojaške dispozicije in ni odgovorna za to, da je bila koroška meja v primeri z večkratno nemško premočjo preslabo zavarovana, kakor bi ne bila njena zasluga, če bi bil nemški naval vojaško odbit. Krivično in nespametno je tedaj, iskati »krivcev« v krogih deželne vlade in razburjati javnost s sumničanjem, kojega neopravičenost vsak otrok lahko izprevidi. Deželna vlada ima glede na koroške dogodke le še to pripomniti, da je že skozi več mesecev vsled neprestanih prošenj in apelov iz Koroške prosila centralno vlado in vojaške oblasti, naj storijo konec trpljenja koroških Slovencev. Te prošnje je zastopala povsodi in se v tem oziru lahko sklicuje na tozadevne razprave celokupne deželne vlade. — O kakem dogovoru med koroško deželno vlado in italijansko okupacijsko oblastjo mi pa ni ničesar znanega.

Japonski ultimatum.

LDU, Berlin, 5. maja. (DKU.) »Achtuhr - Abendblatt« javlja iz Basla: Glasom pariških vesti »Chicago Tribune« z avtoritativne strani je Japonska poslala Lloydu Georgeju in Clemenceau-u ultimatum, v

katerem v energičnem tonu zahteva, da mora ostati točka tajne pogodbe, ki pri-soja Šantung Japonski, v veljavi, tudi če bi se Francija in Anglija morali spreti z Wilsonom.

Smrti ministra Stefaneka.

LDU Bratislava, 5. maja. (ČTU) O tragični smrti vojnega ministra generala Stefanika poročajo nastopne podrobnosti: Minister Stefanek se je včeraj ob 8. uri v spremstvu italijanskega nadporočnika in italijanskega narednika dvignil z dvokrovnikom sistema »Caproni« na letališču Campo Formido pri Vidmu v Italiji. Vest o poletu je dospela v Bratislavo ob 11. uri. Minister za Slovaško Šrobar pa se je bil z italijanskim generalom Picionijem odpeljal v Skalice, kjer je prisostvoval neki slavnosti. V njegovi odsotnosti se je vladni sosvetnik dr. Ivanka s spremstvom odpeljal z avtomobilom na letališče pri Vajnornju, 9 km od Bratislave. Med tem je nad Bratislavo krožil velik dvokrovnik, očitno iskajoč primerne kraja za pristan. Pihal je močan veter. Približno 3 km pred letališčem pa je nenadoma zračni sunek zgrabil letalo in ga prevrnil. Aparat zavrt v črn dim je padel na tla. Ko so dr. Ivanka in njegovi spremljevalci prihiteli na kraj nesreče, se jim je nudil grozen prizor. Letalo je bilo popolnoma razbito in ožgano, okoli njega pa je ležalo troje trupel v letalski opremi. General Stefanek je kakih 6 korakov od aeroplana ležal v jarku. Našli so pri njem še majhne sledove življenja, toda čez par trenutkov je izdihnil. Po generalski uniformi in po listinah, ki so jih našli pri njem, se je nedvomno dognala istovetnost. Noge je imel parkrat zlomljene in tudi sicer je zadobil strašne poškodbe. Ostali dve trupli so bili popolnoma razmesarjeni in ožgani. Ko so odstranili ruševine, so izpod letala izvlekli še četrto truplo, ki ga pa niso mogli takoj agnoscirati. Zvečer se je dognala istovetnost tudi ostalih žrtev, t. j. pilota Gabrijela Agiuntija in nadporočnika Giotta Scotija, dočim se istovetnost tretjega ministrovega spremljevalca ni mogla ugotoviti. Trupla so prepeljali v vojaško bolnišnico v Bratislavi, kjer so jih položili na oder. Generala Stefanika so pokrili s čehoslovaško, njegove spremljevalce pa z italijansko zastavo. — Vest o nesreči se je bliskoma razširila po mestu in vzbudila splošno žalost. Vsa javna poslopja in mnogo zasebnih hiš je razvesilo žalne zastave. Vest o katastrofi so takoj brzojavno sporočili ministru Šrobarju in generalu Picioniju v Skalice, ki sta se takoj vrnila v Bratislavo. V Skalicah so se takoj prekinile prireditve. Tudi v Bratislavi so se prekinile vse gledališke predstave in druge prireditve. Po svojem prihodu v Bratislavo sta minister Šrobar in general Picioni s spremstvom takoj šla v bolnišnico k žrtvam. Pogreb se vrši v petek ali v soboto. Ker je minister Stefanek že nekaj časa slutil skorajšnjo smrt, je bil pred kratkim

izrazil željo, naj ga pokopljejo v njegovem rojstnem kraju v okraju Nitra. Stefanikova mati je že zvečer dospela v Bratislavo.

Italija upa.

LDU, Lugano, 3. maja. (DKU.) Zakasnelo. Italijanski listi pišejo škodoželjno o Wilsonovi popustljivosti glede japonskih zahtev, ki jih morajo aliiranci sprejeti brezpogojno in po katerih nastopi Japonska kot dedič Nemčije na Kitajskem. Listi menijo, da se mora sedaj Wilsonova nepopustljivost proti Italiji zlomiti, Italija zahteva Adrijo, Dalmacijo in Istro glasom londonskega dogovora, ki očito nasprotuje Wilsonovim tezam, z globokim utemeljevanjem, da pogodbe aliirancev niso papirne cunjice. Italija zahteva Reko v skladu z Wilsonovimi načeli, čeprav je Reka glasom londonskega dogovora izrečno izvzeta, pač pa, ker so Rečani iz lastnega nagiba zahtevali pripadnost k Italiji. Med tem pa se neprestano vrše konference med francoskim poslanikom in italijanskimi ministri, ki bodo imele, kakor upajo, hiter pozitiven uspeh.

Odškodnina Belgiji.

LDU, Amsterdam, 5. maja. (DKU.) Glasom poročila »Telegraaf« javljajo »Times« iz Bruslja, da so Belgiji nastopno priznali: 1. 2½ milijarde frankov v zlatu, ki jih mora Nemčija plačati v dveh letih. 2. Anuliranje belgijskih vojnih dolgov na Francoskem, Angleškem in v Ameriki. 3. Dobavo 3 milijonov ton premoga na leto do skupne vrednosti 20 milijonov funtov šterlingov, ki ga mora dati Nemčija Belgiji za dobo deset let. 4. Takojšnjo vrnitev industrijskega materiala, konj in drugih voznihih živali, ki jih je Nemčija pobrala. 5. Zastopstvo v najvišjem gospodarskem svetu. 6. Podpiranje belgijske zahteve, da aliiranci revidirajo pogodbo od leta 1839. 7. Dovoljenje, da sme Belgija z Luksenburško skleniti carinsko unijo. 8. Razpis ljudskega glasovanja, ki se mora izvršiti tekom šestih mesecev o pripadnosti okrožij Balmedy, Eupen, Moresnet in Herzogenwalde.

Saarska kotlina.

LDU, Versailles, 5. maja. (ČTU.) V pogovoru je izjavil mirovni zastopnik profesor Schücking, da bi pomenil mir, s katerim se odstopa saarska kotlina za 15 let s pravico zopetnega odkupa, golo aneksijo in da se mora odkloniti. Isto mnenje izražajo vsi nemški zastopniki. Izjavljajo, da je mogoče premogokope, ki so jih Nemci na Francoskem porušili, popraviti najpo-

zneje v petih letih. Dalje trajajoča zasledba saarske kotline bi torej pomenjala samo pripravo za stalno aneksijo.

Rusija in Ogrska.

LDU, Moskva, 5. maja. (Brezzično.) Ruskí poverjenik za zunanje stvari Čičerin je brezzično brzojavil Beli Kunu: Prosim Vas, da mi sporočite, če ste oddali rumunski vladi naš in Bakovskega ultimatum od 1. maja. Prosili smo Vas, da ga pošljete v Bukarešt radiografičnim putem. So ga li v Bukareštu prejeli? Drugi dan je Rakovski poslal nov ultimatum rumunski vladi, v katerem je zahteval, da Rumuni izpraznijo Bukovino. Rok je določen na 4. maja. Rumunsko prodiranje na Ogrsko in rumunske grozovitosti proti prebivalcem v Bukovini so prisilile ogrsko sovjetsko vlado, da stavi Rumunom ultimatum.

Volitve na Nižjeavstrijskem.

LDU, Dunaj, 5. maja. (ČTU.) Končno veljavno ugotovljen izid včerajšnjih volitev daje Čehoslovakom osem glasov v občinskem svetu, štiri v deželnem zboru in 41 v okrajnem svetu.

Boji na Koroškem.

LDU, Dunaj, 5. maja. (ČTU.) Iz okolišja nižjeavstrijskega deželnega poveljnika je dosedaj odšlo na jugoslovansko mejo 5 bataljonov narodne brambe, in sicer 3 z Dunaja in 2 z Nižjeavstrijskega.

Nemška Avstrija proti Wilsonu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Grožnja združitve z Nemčijo.

Reka, 5. maja. »Corriere della Sera« poroča z Dunaja sledečo uradno izjavo: Ministrski svet je pri včerajšnjem posvetu sklenil sledečo objavo: Predsednik Zedinjenih držav je sporočil italijanskemu ministrskemu predsedniku, da odobruje londonski dogovor, v kolikor ta določa mejo med Italijo in Nemško Avstrijo. Dopušča torej aneksijo južne Tirolske s strani Italije. Vsled tega izjavlja vlada Nemške Avstrije, da se ta izjava predsednika ne sklada z demokratičnimi načeli, ki jih je predsednik svečano proglasil med vojsko in na podlagi katerih se je tudi ustavilo nadaljnje bojevanje. — Nadalje izvaja nota, da bi morala Nemška Avstrija, ako dobi Italija celo južno Tirolsko, prepustiti iz upravnih razlogov ostali del Tirolske Nemčiji in to bi zopet pomenilo veliko izgubo ozemlja, s čemer bi bili Nemški Avstriji odvzeti pogoji za samostojnost. Vsled tega bi potem ne preostalo Nemški Avstriji drugega kakor da se združi z Nemčijo.

Širite »Večerni list«!

Iz pokrajine.

k Kar je živega, to obveljal Prošli so lasi, ko smo morali žrtvovati krvnici Avstriji ne le blago, ki smo si ga s trdim delom prislužili, nego tudi življenje. Sedaj živimo v svobodni državi, bratje med brati, pred nami pa je bodočnost. V tem važnem trenutku stopa pred nas država. Treba ji je sredstev, da more ustrezati željam državljanov. Razpisala je prvo državno posojilo. Nikogar ne sili, nikomur ne preti, zanaša se pa na zrelost naroda, toliko izkušnega, in je prepričana, da se ta samo pomožna akcija obnese. Posojilo ni darovanje in vsakdo dobro ve, da pri tem ne le ničesar ne izgubi, nasprotno svoje nove najplodnosnejše in najvarnejše naloži. Saj jamči za popolno varnost država, ki je znana po svojem izredno velikem prirod-nem bogastvu. Razpisala je posojilo, da se denar, ki ga je med ljudstvom obilo, hasnovito naloži in da ima od njega korist država, pravtako kakor posameznik. Pogoji (kratki rok vrnitve, takojšnje odplačilo obresti in visoke obresti) nudijo izredno ugodno priliko, pomnožiti blagostanje. Naš narod je v jedru zdrav in gotovo pogodi pravo. Instinktivno čuti, da je treba nekaj storiti, da se postavi bodočnost na trden temelj. Zato ni dvojbe, da bo državno posojilo v obilni meri podpisoval meščan kakor seljak, uradnik kakor delavec.

k Za varstvo dece. V Belgradu se je svoječasno osnoval državni urad za varstvo dece pod predsedništvom ministrskega podpredsednika dr. Korošca. Načelnik urada je dr. Miloš Popović, zdravnik-major. Povodom dr. Koroščevega prihoda v Split je došel z njim tudi dr. Popović, na čegar željo je sezval župan dr. Tartaglia sestanek meščanov, ki se bavijo z varstvom dece. Na sestanku je poročal o namenu in pomenu državne organizacije za varstvo dece dr. Popović, na čegar predlog je tudi dr. Korošec že imenoval pokrajinski odbor za varstvo dece v Dalmaciji. Predsednik tega odbora je dr. Tartaglia, tajnik pa Milan Mazalia.

k Odpustnice legije prostovoljcev za Koroško. Opozarja se legionarje, ki so dobili odpustnice od bivšega poveljstva legije prostovoljcev za Koroško, da vzamejo na znanje, da jih te odpustnice nikakor ne oproščajo od aktivnega službovanja v vojski Kr. SHS. Oni so, v slučaju vopklica njih letnikov, obvezani odzvati se pozivu ter se v nasprotnem slučaju kaznujejo, kot vsak drug vojni obveznik, po obstoječem vojnem zakonu. — Referat legije prostovoljcev za Koroško.

k Avtorizacijo za civilnega inženirja za kulturno tehniko je dež. vlada podelila inž. Mateju Kosmaču, za strojedelstvo in elektrotehniko pa inž. Milanu Šukljeju — obema s sedežem v Ljubljani.

k Povišanje službenih prejemkov okrožnih zdravnikov na Slov. Štajerskem. V seji dne 28. aprila se je sprejel načrt naredbe celokupne vlade za Slovenijo v Ljubljani o začasnem povišanju službenih prejemkov okrožnih zdravnikov na Slov. Štajerskem: 1. Do preklica, dokler trajajo izredne razmere, se okrožnim zdravnikom

na Slov. Štajerskem od 1. januarja 1919 dalje dovoli draginjska doklada v izmeri 100 odstotkov vseh službenih prejemkov, t. j. osnovne plače, starostnih doklad in krajevne doklade. 2. V pokritje tega povišanja se podvojijo prispevki, ki jih imajo po določenih § 11. zakona z dne 28. aprila 1909, štajerski dež. zak. št. 40, prispevati okraj in občine. Ti prispevki, ki se odmerijo v odstotkih v okraju, oziroma občini predpisanih, dokladam podvrženih direktnih državnih davkov, znašajo torej od 1. januarja 1919 dalje do preklica: a) za vsak okraj 2%, b) za one občine, v katerih se pobirajo občinske doklade nad 25%, za dobo te dokladne višine 3%, c) za one občine, v katerih se pobirajo občinske doklade do 25%, za dobo te dokladne višine 5%. Ostala določila § 11. imenovanega zakona veljajo neizpremenjeno dalje.

k Iz laškega ujetništva se je vrnil pretečeni teden nadporočnik dr. Juvan kot »invalid«. Prinaša pozdrave od naših znancev v »internamento Otaiano sul Vesuvio«, kateri so še precej pri zdravju.

k Ugled Italijanov med našim ljudstvom. Iz Kojškega poročajo: Pred mesecem dni so otvorili tu italijansko šolo. K otvoritvi so došli general, častniki, vojaško in godba. Pri soiski maši v cerkvi ni bilo nobenega vaščana. Bili so samo šolski otroci. Ko so to Italijani opazili, da domačinov ni blizu, jih je postalo sram, pa tudi sami niso šli v cerkev. Po maši so otroke peljali v šolo, kjer so bili general, italijanski komisar in učitelj, ter je komisar imel govor, v katerem je slavil italijanskega kralja. Otroci pa, ki so bili še pred kratkim s svojimi starši v italijanskem ujetništvu internirani, so začeli kričati: »Niente rei Abasso rei!« Ko je komisar zaključil govor in pozval otroke, naj zakličejo trikrat »Živela Italija!«, so zaklicali otroci: »Abasso Italia!« To so bili šolski otroci, stari od 6 do 12 let, ki so se večinoma vrnili iz Italije kot begunci in interniranci. Iz navedenega je razvidno, koliko ugleda imajo Italijani med našim ljudstvom. — V isti vasi je imel bersaglier razmerje z nekim dekletom. Domači fantje so to zvedeli, pa so pisali vnetemu bersaglierju pismo in ga povabili v dekletovem imenu na sestanek. Ko pa je šel po samotni poti, je pričelo od vseh strani leteti kamenje tako, da se mu je goreče srce naenkrat ohladilo in da je začel bežati proti vojašnici in kričal na pomoč »Mama mia«. Vojak, ki je pred vojašnico stražil italijansko zastavo, se je klicev na pomoč in preplašenega bersagliera tako prestrašil, da je še sam pobegnil. Vsled tega je italijanska vojaška oblast odredila, da morajo odslej stražiti zastavo na vojašnici po trije vojaki.

k Reorganizacija naše novinarske službe. »Pravda« javlja, da se bo v eni rednih sej ministrskega sveta razpravljalo o reorganizaciji naše novinarske službe.

k Zvišanje cen poštne golic. Ker resegajo cene za papir in tisk za obrat potrebnih tiskovin do sedaj veljavne cene za posamezne golicke, je bila poštna uprava primorana, zvišati ceno nakaznicam na 5 vin. z veljavnostjo od 15. aprila naprej in denarnim kuvertom na 16 vin., spremni-

cam na 16 vin. ter brzojavnim golicam na 4 vin. z veljavnostjo od 5. maja t. l. naprej.

Iz Ljubljane.

1 Dobrodelna prireditve v korist Akademskoga doma v Zagrebu se vrši danes ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Na sporedu je Linhartova veseloigra »Županova Micka«, katero priredi Ljudski oder, pevске točke slovenskih skladateljev Premrla, Gerbića in dr. Schwaba ter govor visokošolca Josipa Kovač, predsednika »Doma-goja« iz Zagreba. Vabimo k bisku z ozirom na dobrodelni namen prireditve. — Vstopnice se dobe v predprodaji v Jugoslovanski knjigarni.

1 Odborova seja Slovenske Matice se bo vršila v četrtek, dne 8. t. m., ob 6. uri popoldne v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo predsednikovo. 2. Poročilo tajnikovega namestnika. 3. Poročilo gospodarskega odseka: a) računski zaključek za leto 1918; b) poročilo o publikacijah za leto 1918; c) časopis. 4. Knjige za l. 1919. 5. Občni zbor. 6. Slučajnosti.

1 Društvo inženjerjev v Ljubljani vabi vse svoje člane na društveni sestanek v sredo, 7. t. m., ob 8. uri zvečer v dvoraní mestnega magistrata. Na dnevnem redu je poročilo o stanju našega visokošolskega vprašanja, razgovor o preosnovi našega srednjega šolstva in slučajnosti.

1 »Društvo drž. nastavljenecv kraljevstva SHS za slovensko ozemlje« ima odborovo sejo v četrtek, dne 8. t. m. ob pol dvajseti uri v posvetovalnici Mestnega magistrata. Vsi k seji! — Odbor.

1 Zvišanje oskrbovalnih stroškov v deželni dobrodelni zavodi v Ljubljani. Dež. vlada za Slovenijo je dovolila zvišanje oskrbovalnih taks pričeniši s 1. majem 1919 za osebo in dan: 1. v deželni bolnici za III. razred od 6 K na 9 K; za II. razred od 15 K na 22 K; za I. razred od 20 K na 40 K. — 2. V deželni blaznici za III. razred od 5 K na 8 K; za II. razred od 10 K na 15 K; za I. razred od 15 K na 30 K. — 3. V deželni blaznici-hiralnici za III. razred od 4 K na 6 K.

1 Strojepiskam sporoča vodstvo Ljubljanskega dopisnega urada, da je služba strojepiske v tem uradu že oddana.

Repertoir narodnega gledališča.

Drama.

Dne 6. maja, torek: Zaprto
Dne 7. maja, sredo: »Moj Bebi«, B 51.
Dne 8. maja, četrtek, popoldne: »Krojaček junaček«, A 2/52.
Dne 9. maja, petek: »Moč teme«, A 50.
Dne 10. maja, sobota: »Nelly Rozier«, znižane cene. Izven abon.

Opereta.

Dne 6. maja, torek: »Slovaška prince-ska«, B 3/47.
Dne 7. maja, sredo: Zaprto.
Dne 8. maja, četrtek: »Favart«, C 53.
Dne 9. maja, petek: »Boheme«, B 3/42.
Dne 10. maja, sobota: »Favart«, A 53.

Italijanska javnost proti vladi.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Reka, 5. maja. Današnji »Corriere della Sera« razmotriva nejasen položaj, v katerem se nahaja Italija in pravi med drugim: »Sedaj ni več čas, že dolgo ne, presvetlih despotskih vlad, ki držijo države v temi in na zunaj in znotraj vladajo brez kritike in brez sodelovanja. Orlando, ki se je vrnil v Italijo, da od blizu čuje glas dežele, da povzdigne zaupanje, da spregovori: »ti zapoveduj in tvoja vlada bo ubogala.« ne more biti drugačnega naziranja. Toda od naroda zahtevati pooblastil, pri tem mu pa istočasno prikrivati to, na podlagi česar bi narod mogel vstvariti svoje mnenje, je nasprotstvo, ki vzbuja strah in bojazen.«

Ententni časnikarji v Sarajevu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

in Sarajevo, 6. maja. Predvčerajšnjim so došli semkaj ententni časnikarji. Sarajevsko novinarsko društvo jim je priredilo slavnosten banket, ki so se ga udeležili številni odličnjaki. Ententni novinarji so bili presenečeni nad gostoljubnim sprejemom ter so v svojih govorih naglašali, da so se na svojem potovanju prepričali o jugoslovanskem značaju dežel, po katerih potujejo, in da se bodo v svojih listih zavzeli za upravičene jugoslovanske aspiracije.

Zagrebski licej.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

in Zagreb, 6. maja. »Jutranji list« je svoj čas prinesel sramotilen spis o zagrebškem liceju s podpisom dr. Trbojevića, ki pa je avtorstvo zanikal. Zadeva je vzbudila veliko razburjenje v Zagrebu. Končno se je posrečilo šefu detektivskega oddelka, izslediti avtorja v osebi dr. Teklića, bivšega sotrudnika »Hrvatske«, ki je bil avtor članka. Proti dr. Tekliću se je vložila ovadba na državno pravdnštvo.

Likvidacija Avstro-Ogrske.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

in Sarajevo, 6. maja. Ker se bodo kmalu pričela pogajanja glede likvidacije državnih dolgov bivše Avstro-Ogrske, bodo delegati Bosne in Hercegovine odklonili vsako odgovornost za te dolgove ter tudi ne bodo priznali investicij na podlagi teh dolgov.

Organizacija občinskih uradnikov za Bosno in Hercegovino.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

in Sarajevo, 6. maja. Občinski uradniki v Bosni in Hercegovini so se organizirali ter izdelali statut za vso Bosno in Hercegovino.

Po svetu.

s Marquis de Sade, praded boljševizma. Devetnajsti vek je bil zelo nepravilčen proti temu »božanskemu markizu«. Bil je znan, da, mnogo preveč znan, ko nemoralni pisatelj, a ko socijolog je bil pozabljen popolnoma. Kriv je on sam s svojimi knjigami. Naj bo, kar hoče, danes imamo v njem čiste in bistre Ljeninove nauke. Ljenin in Trocki sta se za časa svojega bivanja v Parizu kretala v onih krogih, ki so upoštevali markiza ko globokega misleca. Njegova knjiga »Filozofija budoarja« je knjiga, pisana v dijalogu, posvečena vzgoji gospodičen. Tu de Sade osnavlja novo družbo: »Francozi — še malo napora, da postanete pravi republikanci. Treba je nove vlade, novih zakonov, novih navad. Dobro je, da vemo, da v državi, ki je finančno nemoralna, ni bistvena potreba po moralnosti posameznika. Vprašam n. pr., če je tatvina, čigar efekt obstoji v izenačenju bogastva, zlo, če vemo, da ni nič drugega, nego pospeševanje pravičnosti.« In dalje »... drugače pa je treba malo več okrutnosti in trdote, republikanci. Na svetu sta samo dva zla: milosrčje in dobrot.« Kar se tiče žensk, se markiz popolnoma sklada z boljševiki. On pravi: »... čast, dolžnost, krepost, devištvo, vera, porod — vse to naj žena završi!...« Tako francoski meščanski listi, ki poznajo de Sadeja bolje ko boljševike.

s Abrahamov hrast v dolini Mambre. Skoz ves stari vek je užival velik ugled mogočni hrast v dolini Mambre, pod katerim je stal Abrahamovo bivališče, v katerem je po svetopisemskem poročilu pogostil Abraham Boga samega in dva angela, ki so prišli na vroč poletenski dan k njemu v postavah tujcev. Še za cesarja Konstantina Velikega, torej v četrtem stoletju po Kr. r., so romali k rečenemu hrastu židje, kristjani in pogani. Hrast je stal približno tri kilometre daleč od mesta Hebrona na cesti, ki je držala v Jeruzalem. Cesar Konstantin je postavil blizu njega hram Gospodov na čast presveti Trojici, čigar razvaline se še dandanes vidijo. Arabci imenujejo to mesto Ramath el Chalil (brdo prijatelja Božjega, namreč Abrahama), židje pa »Abrahamov dom«. Onega prvotnega hrasta danes seveda ni videti več, ali današnji orjaški hrast je vsekako njegov potomec in se prišteva k najstarejšim in najkrasnejšim drevesom Svete dežele. Deblo meri sedem, krona pa 85 metrov v obsegu in stoji sredi kamenite ograje. Zdaj je hrast ruska last, ki imajo v tem kraju svoj hospic ali poslopje za prenočišče.

s »Volovski manet«. Tako se imenuje neka glasbena kompozicija od Haydna. Kako je prišla do tega imena? Nek trgovec z govedo je bil velik ljubitelj Haydna. Od svojega tasta je zahteval, da morajo igrati na ženitovanju ples, ki ga je Haydn baš v ta namen skomponiral. To se je zgodilo; Haydn je rad ustregel tastovi prošnji. Ženitovanjski gostje so bili vsi zavzeti nad lepoto te plesne melodije, zato so sklenili, da se komponistu zahvalijo na poseben

način. Peljali so se pred Haydnovo stanovanje. S seboj so vzeli najlepšega vola iz hleva, ki so ga lepo ovenčali in mu pozlatili rogé. Tudi godbo so vzeli s seboj, ki je neprestano igrala novi ples. Ženin se je v toplem govoru zahvalil komponistu in ga prosil, naj vzame privedenega vola v dar hvaležnosti. Haydn se je branil, ko je pa videl, da je to srčna želja ženinova in njegovo največje veselje, se je vdal. V spomin na to pa je imenoval kompozicijo »Volovski manet«.

s Napoleonov pes. Še dandanes ni razjašnjeno, kako je prišel Napoleonov pes za svojim gospodom na otok sv. Helene. Eni pripovedujejo, da se je bil vtihotopil na neko ladjo, ki se je vozila tja. Gotovo je samo, da je bil dospel do njega, kjer je tudi ostal do gospodarjevega konca. Ko se je Bertrand vrnil v Francijo, je vzel tudi zvestega psa s seboj in ta dva prijatelja Napoleonova sta umrla skoraj oba ob enem in istem času. Psa so nagotili in z gradom vred, na katerem je umrl Bertrand, je podedoval Hortense Bertrand tudi psa. Ko se je njegova lepa in duhovita žena ponesrečila na lovu, je zapustil grad z vsemi Napoleonovimi relikvijami nadškofu bourgeskemu. Ko je postala cerkvena lastnina last države, so darovali Napoleonove relikvije mestu Bourges. Zatem se je začela pravda med mestoma Bourges in Chateaux. Relikvije so prišle po ti pravdi chateauski muzej. Pri tem pa ni nihče mislil na Napoleonovega psa, ki je ostal nedotaknjen v gradu. Šele pred kratkim časom sta se spomnila dva skrbna chateauska meščana na psa, eden pešnik in drug v rimah neuk, in sta poslala prošnjo za psa na pravosodno ministrstvo, ki jo je odstopilo finančnemu ministrstvu, to pa državnemu podtajniku lepih umetnosti, toda po dolgih križpotih in času je bila prošnja vendarle rešena, chateauski muzej je prišel do zadnje svoje pravice in sprejel Napoleonovega natlačenega psa v svojo zbirko.

s Petrolej na Angleškem. Iz Londona poročajo, da so pred kratkim zavrtali na posestvih dveh grofov nove petrolejske vire. Trdijo, da so novi viri bogatejši, ko oni v Pensilvaniji. Če pomislimo, da pensilvanski viri preskrbujejo četrtno zemlje s petrolejem, tedaj si lahko predstavljamo, kako bogati so ti novi studenci. Pravijo, da so v oni okolici sploh še velikanske množine petroleja.

s Riga. Po nekaterih vesteh je bilo ustreljenih do sedaj v Rigi 4500 mož in 1600 žena.

s Nemški delegati so dospeli v Versailles. Obnašajo se, ko da so prišli iz kake zmagovite države. Takoj so zahtevali velikih ugodnosti, ki so jih jim dovolili, a častniki so jih opozorili, kakšno je pravzaprav njih dejansko stanje, da so oni premaganci.

s Francoski list o Meštrovicu. »La carnet de la semaine« piše ob priliki naše razstave v Parizu o Meštrovicu. Govori več ali manj iste pohvalne besede ko tudi drugi časopisi, samo da omenia tudi poseben način Meštrovicé-

vega ustvarjenja, ki dela brez pomočnikov naravnost v kamen ali v marmor. Ta način je za Francije nenavaden. V članku se spominja list nekaterih kiparjev, ki posebno simpatizirajo z Mettrovičem. Govori o njem: »On je prost delavec, ki ne dolguje šoli ničesar.« To je mišljeno vedno v pohvalnem pomenu.

s Nansen skrbi za Rusijo. Slavni raziskovalec severnega tečaja Fridtjof Nansen se je obrnil na svet četvorice z nekim pismom, v katerem prosi za dovoljenje, da bi smel pričeti z misijo glede prehranjevanja nekaterih delov Rusije, kjer na tisoče in tisoče ljudi umira od lakote. Ti so odgovorili, da sočustvujejo z Rusijo, da bo misija trčila glede financ in prevažanja na premnoge zapreke. Živila se bodo morala razdeliti na ta način, da Rusi ne bodo čutili, ko da čuva kaka redarjeva roka nad njimi in tako, da bo pomagano onim, ki v resnici stradajo. Upajo tudi, da bo s tem Rusija prekinila sovražnosti proti zapadni Evropi.

s Razstava naših umetnikov na Angleškem. Dne 12. aprila t. l. je bila otvorjena v Londonu razstava naših umetnikov pod pokroviteljstvom regenta Aleksandra in ministra Jovana Jovanoviča. Razstavili so svoja dela umetniki Mešković, Rosančić, Rački in Krizman, skupaj 50 umetniških del. Marjanović pa je razstavil neke vojne fotografije, skupaj 71 po številu. Razstava se nahaja v »The public Art Galleries Brighton«. Zanimanje za ta dela je veliko, mnoga dela so razprodana.

s Kanibalski proces. V peštayskem »Inteligenčnem listu« je bila 4. septembra 1782 ta-le novica: »V honteški županiji so zaprli 178 ciganov, ki so se zbirali in potikali tam že petindvajset let. Ljudje so bili vedno v strahu, po dnevi in po noči so imeli hiše zaprte, dnevi in po noči so imeli hiše zaprte, boječ se, da bi zaprti cigani ne ušli in udarili po njih. Komaj bi človek verjel, da redi Evropa take pošasti, če bi sami ne bili vsega priznali. Priznavajo, da so tekom let ubili 28 ljudi, potem jih skuhali ali v dimu posušili in pojedli. Zato so 22. avgusta v Kamnu enega teh človekožrcev raztrgali na štiri dele, dva so umorili na kolesu, osem so jih obesili, štiri ženske pa obglavili. V Batu so 24. avgusta enega razčetrvali, dvajset jih pa obesili, v Čabu 26. avgusta sedem žensk obglavili, dve raztrgali, štiri obesili.« — Rablji v honteški županiji so imeli torej dosti dela, doma in na tujem so govorili ljudje o teh kanibalih, vsi časopisi so pisali o njih. V nekem hamburškem listu poroča ogrski dopisnik, da so cigani umorili 84 oseb, pristavi: »Človek, ki ima še malo čuta, se ustraši peklenске besnosti teh evropskih človekožrcev, če sliši, da so — po svoji lastni izpovedi — za neko svatovščino zaklali dva človeka in jih z velikanskim vriščem veselo pojedli. Najljubša jed jim je meso mladih oseb v starosti 16 do 18 let. Kostji so sežgali in pravijo, da je to najboljša oglje.« — Frankfurterica poroča: »Ne oziraje se na one divjake, ki jih je pravica že umorila, jih imajo sedaj še 150 zaprtih, vkovane v verige.« Ta poročila so vzbudila slednjič tudi pozornost višjih vladnih krogov. Cesarja Jožefa je to neprijetno dirnilo, saj je bil eden največjih človekoljubov. Na njegovo povelje so ustavili izvršitev smrtne obsodbe pri onih ciganih, ki so bili še zaprti. Ob enem je šel dvorni komisar v ono županijo, da zadevo preišče, »ker Njegovo Veličanstvo misli, da je nemogoče, da bi bili obtoženci kaj takega zakrivali.« — Zaključek preiskave je bil po poročilu onega komisarja ta-le: »Dolgo časa je kradla neka ciganska tatinska družba po honteški županiji. Ko so jo nazadnje dobili, se je ob enem razširila vest, da je tu ali tam zginila brez sledu ta ali ona oseba. Neusmiljeno so cigane pretepal in ti so nazadnje izjavili, da so jih umorili. Ko so jih pa pripeljali na mesto, kjer so jih baje pokopali, pa ni bilo niti najmanjšega sledu. Sedaj so jih spet mučili, dokler ni nazadnje en cigan v bolečini in besnosti zavpil: »Požrli smo jih!« Sedaj je bilo ljudem vse jasno in na raznih krajih so začeli cigane moriti. Vsi časopisi so pisali o grozodejstvih, kako so cigani ljudi pekli in kuhali, kako je njihov poglavar na svoji poroki pogostil goste z dvema praženima deklicama, kako so otroci klali svoje priletne starše in jih jedli. Iskali so potem one ljudi, ki so jih baje cigani umorili, in dobili so vse, niti ena ni manjkala. Nad 150 ciganov so zato morali spustiti iz zaporov.«

s Knezi in kneginje kot posli. Več jih je kakor bi mislil. Neka ruska princezinja, Helena Zalukidze, si je služila kruh s tem, da je nosila malto na stavbiščih v Odesi. Ta obitelj je med najstarejšimi plemiškimi rodovinami Rusije, a je nazadnje popolnoma ubožala. Ker Helena kljub vsem naporom ni mogla dobiti druge službe, je šla malto nositi, da lakote ne umre.

Ravno v Rusiji je dosti takih slučajev. Naslov se je podedoval od očeta na otroke, in veliko je bilo takih, ki jim je bil naslov samo breme, katerega bi se bili radi otrsli, pa se ga niso mogli. Če hočejo imeti delo, se morajo izkazati, in policija je vselej prav vestno skrbela, da so bili papirji v redu. Ker je bilo pa včasih za gospodinjo zelo nerodno, da bi imela za posla kmeta ali grofice, zato so jih navadno odklanjali in morali so potem prijeti za vsako delo. Ni še dolgo tega, ko se je omožila mlada Francozinja z bogatim ruskim baronom. Na potovanju v Rusijo je šla v Petrogradu v posredovalnico za službe, hotela je dobiti pripravno sobarico. Najbolj se ji je dopadla tridesetletna črnolaska prijetnega obraza in zelo finega vedenja. Poglejala je v papirje in videla je, da ima neko kneginjo pred seboj. Ta je pa jokala in tožila, da že več tednov zastoj išče službe. Baronica je kar gledala, ni je hotela vzeti, ker ji je bila prefinja, in le usmiljenje je nazadnje zmagalo. Kako se je pa šele čudila, ko je prišla na posestvo svojega moža in je videla, da je oskrbnica grofica, nadzornica dekel princezinja, kočijaž baron kakor njen mož, strežaj pa poljski plemič.

s Prvi maj. Ko bodo leta 3000 naši potomci iskali po enciklopedijah, kaj je prvi maj, bodo našli zapisano to-le: »Sve-

čanost prvega maja je nosila pečat oslednosti. Kakor so Arabci častili Romazan postom in abstinenco, tako so Evropci slavili poletje s svečanim programom polnim radevoljne zdržljivosti in posta.« In res. Prvi maj ni demonstracija svobode. Proletariat pokaže na ta dan, da more ne delati. Prvi maj ni demonstracija moči. Vprijorjena 24 urna letargija dokazuje, da ni mogoče živeti, če se ne je, če se ne pije, če se ne dela, gre v kino in bere časopise. Pokazalo se je, da bi ves svet propadel, če bi se to godilo malo dalje. Prvi maj bo tedaj, ko bodo šle skozi ulice množice, polne cvetja in ko bodo iz izložbenih oken namigavale debele, cene kokoši, z zeleno vejico v kljunu.

s Pajek sviloprejec. Misijonar P. Chamberonne na Madagaskarju je bil ves potrft, ko je videl na svojem vrtu grdega pajka, ki se je silno razpasel in vrt opustošil. Domačin ga imenujejo »halabé«, naravoslovci pa »Nephila madagascarensis«. Misijonar je opazoval, da ta pajek zavija svoja jajčeka v svilene kokone. Skušal je torej od njega dobiti svilo. In posrečilo se mu je. Na pariški razstavi je bil videti kos rečene svile, ki po svoji mehkoši in trdnosti prekosilo svilo od navadne sviloprejke. Pajek »halabé« napravi na mesec petkrat svileno nit, ki je od 700—1200 metrov dolga.

s Zakaj je toliko konj slepih? Na to vprašanje je odgovoril slovaški »Obzor pre gospodarstvo«: 1. Jasli so preveč visoko pritrjene. Konj mora glavo vzdigniti, da privleče kaj iz jasli; pri tem se lahko kaj razrese, pade v oko, se v njem zatakne, da ne more konj iz očesa spraviti, oko se vname, začne se gnojiti in naposled je konj ob oko. — 2. Ostri škodljivi hlapi v hlevih, posebno amonijakovi hlapi, ki prihajajo iz moče in gnoja. Amonijak je neprecenljive vrednosti v gnoju — ali v hlevu ni ravno potreben. Zato je čisti hlev jako velike važnosti. — 3. Svetloba prihaja v hlev od strani in konj ima vedno eno oko v svetlobi, drugo pa v temi. Tako eno oko opeša od neprestane sence, drugo je pa razdraženo z lučjo. Okno mora biti torej visoko nad glavo konj; skozi okno mora prihajati mnogo svetlobe, zakaj konj ne ljubi teme. — 4. Konjske slepote so krive strašnice na očeh, ki so kuzdi pritrjene. To je povsem prazen strah, da bi se konj ne plašil. Bržčas se še rajši plaši, če nosi tiste ploške ob očeh. Poleg tega so primorane njegove oči gledati v nenaravno lego, stalno morajo gledati naprej, a vendar ima konj oči na strani glave, da vidi v polkrogu okoli sebe. Tako obdane oči začnejo pešati. — 5. A največkrat zakrivi konjsko slepoto — bič. Z bičem se udriha po konju ne glede ne na ta ne na oni del telesa: nespameten gospodar kakor tudi brezbrizen hlapec st dostikrat kriva, da pride konj ob oko. Če švigneš konja z bičem preko očesa, se mu vname oko in konj izgubi vid. Dober gospodar se spozna že samo po tem, kako ravna z živino. Tisti, ki imajo za konje bič namesto ovsa, so bili že od nekdaj slabi gospodarji. Taki brezčutnejši udrihajo z bičem najrajši po vratu in glavi. In tako je naposled uboga konjska para še ob oči.

s Pozdravi na Sinaju. Poleg Sinaja prebivajo Beduini iz rodu Tanara. To so po večini potomci krščanskih neprosto-voljcev, ki jih je daroval cesar Justinijan sinajskim menihom v obrambo. Sčasoma so pa postali Mohamedanci in so prisilili uboge menihe, da so jim postavili v samostanu samem molitvenico — mešito. Ne oblačijo se po beduinsko, ampak nosijo turban in plašč kakor egiptovski kmetje. To so vam jako ubožni ljudje, njih edini dohodki so romariji, na katere čakajo v Suesu in jim ponujajo svoje velblode po 2 gl. 50 kr. na dan ter jih spremljajo na Sinajsko goro. Če srečajo znanca, ga pozdravijo, kakor je pozdravil Mojzes na tem mestu svojega tasta Jethra. Poklonita se, objameta in poljubita petkrat na desno in petkrat na levo lice, položita roke na prsi in se vprašata:

»Kako je kaj?«

»Hvala Bogu! In tebi?«

»Kaj pa tvoje zdravje?«

»Hvala Bogu! In tvoje?«

»Kakšna je tvoja misel?«

»Bog te ohrani zadovoljnegal In tvoja misel?«

Na to se spet sežeta v roke, jih pre-križata na prsih, se poklonita in začneta iznova:

»Kako se ti godi?«

»Kakor vidiš, pred teboj dobro! In tebi?«

»Tvoj sin?«

»Bog ti plačaj! In tvoj prvorojenec?«

»Kaj je zdrava tvoja hiša (t. j. žena)?«

»Čaka tvojih ukazov! No, in tvoja hiša?«

»Kako pa kaj družina?«

»Bog te blagoslovi ž njo! Ali je tvoja družina srečna?«

»Hvala Bogu, da te vidim!«

»Rečen sem, da sem te srečal!«

S tem je prvi del arabskega pozdrava opravljen. Na to sedeta in na vrsto pridejo druga vprašanja:

»Kam je obrnjen tvoj obraz?«

»Je si nočeval?«

»Koga tu spremljaš?« Itd. itd.

Sinajski romar, ki ne pozna govornice in običajev, se boji na velblodu, če ga ne vodi lastnik, zastonj se jezi, zastonj pri-ganja k odhodu, Beduin se ne zmeni za potnika, dokler ni dokončal drugega bolj zasebnega dela arabskega pozdrava. Tu se spomnimo besed Kristusovih: Ne pozdrav-ljajte na poti nikogar!

s **Turške posebnosti.** Starejši gospod, po zunanosti premožen turški trgovec, pride k okenčku nemške pošte v Carigradu. »Ali poznaš to pismo?« vpraša ener-gično poštnega uradnika in mu moli pismo pod nos. Presenečeni uradnik ne odgovori nič, ker vprašanja ne razume.

»Ali poznaš to pismo?« ponovi Tu-rek.

»Kako misliš to?« vpraša uradnik.

»Ti nočeš pisma poznati? Ali ni od tvoje pošte?«

Uradnik pogleda in vidi, da je nevar-no pismo loterijska ponudba, ki jih je bila dosti razposlala nemška pošta. Zato reče: »Seveda, pismo je od naše pošte.«

»Tako!« kriči stari gospod in vrže pis-mo skozi okenček, »tako!« Že štirikrat si mi poslal tako pismo, da bi me zapeljal

kakor si mojega soseda Nedžiba, ki je zapravil ves svoj denar v loteriji. A jaz ti povem, če pride tvoj pismonoša še enkrat s takim pismom v mojo ulico, naj le preje svojo hudobno dušo priporoči Alahu!«

Le težko je prepričal uradnik Osman-dija, kaj je pravzaprav na celi stvari.

»Srečni naj bodo tvoji večeri, efendia, reče drugi Turek, ki je bil že delj časa stal pred poštnim poslopjem in si ga je bil ogledal od vseh strani.

Uradnik odzdravi in ga vpraša, kaj hoče.

»Ali je tukaj nemška pošta?«

»Da, gospod.«

»Rad ti imam puško,« reče Turek.

»Kaj hočeš?« vpraša uradnik začu-deno, misleč, da je napačno slišal.

»Puško bi rad imel,« odgovori Turek čisto nedolžno.

»Puško? Tuka nimamo nobenih pušk.«

»Gotovo jih imate.«

»Tukaj je vendar pošta, za katero si vprašal. Mi imamo pisma, ne pa pušk. Te dobiš naprej dol v velikem skladišču orožja.«

»Ne,« pravi Turek, »jaz dobro vem, da imate puške. Vidiš, jaz imam prijatelja, Ibrahim aga mu je ime. Stanuje v palači vojnega ministra Osman paše in mu tlači in snaži pipo. On je dober mož in mi po-ve zmiraj resnico. Zakaj bi mi tudi lagal? Ko sem ga zadnjič obiskal, mi je pokazal Ibrahim puško, kakor je še nikoli nisem videl. Ta puška je dar, narejena je na Nemškem in Osman paša jo je dobil od tukajšnje pošte. Slišiš, dragi moj? In tako puško bi tudi jaz rad imel.«

Uradnik takoj ugame, kaj Turek misli, pa mu pove, da pošta ne razdaja pušk kar tako in da jih je treba plačati. Turek pravi, da bo plačal, a uradnik naj mu pove, koliko taka puška stane, pa mora biti ravn-o taka kakor je bila tista, ki mu jo je Ibrahim pokazal.

Uradnik malo pomisli in reče: »Po-slušaj! Pisal bom pismo na orožarja na Nemškem in ga bom vprašal, koliko taka puška stane. Povej mi samo, kako se ime-nuje tovarna in v katerem mestu se na-haja.«

Osmandi pogleda uradnika malo po-strani in se smeje. Ko pa vidi, da se oni ne šali, reče: »Ja, gospod, to naj ti povem? Saj tega vendar ne morem vedeti. Ti si ja na Nemškem doma in ne jaz, ampak ti moraš vedeti, odkod je puška.«

Zopet dokazovanje in Turek izve, da je Nemčija velika dežela, kjer je dosti mest in dosti orožaren in gotovo toliko ljudi, kakor na Turškem. Turek posluša in ki-ma, ko uradnik pristavi: »Pojdi še enkrat k prijatelju Ibrahimu in ta ti bo gotovo povedal, odkod je puška in koliko stane. Ko vse to zveš, pridi spet sem in prinesi denar za puško seboj. Denar in pismo poš-ljem na Nemško in čez kake štiri tedne boš puško dobil.«

Tedaj pa postane Turku vroče in mi-sli na goljufijo. Razžaljen vzklikne: »Ne, gospod moj, kaj pa vendar misliš od me-ne? Vendar ti ne bom dal denarja prej kakor ti meni puško.«

In hitreje kakor je to pri počasnih Turkih navada, gre iz pošte in zabavlja.

Smrtni žreb.¹

Mark Twain.
Prevel Iga. Muri.

Bilo je v času Olivera Cromwella. Pol-kovnik Mayfar, najmlajši častnik s tem do-stojanstvom v protektorjevi armadi, je bil šele trideset let star, a kljub svoji mladosti že veteran, utrjen proti vremenskim ne-prilikam in vaje vojne, zakaj že s sedem-najstimi leti je pričel svoje vojaško življe-nje. Bojeval se je že v mnogih bitkah, dvig-al se je od stopinje do stopinje in si je z zaslugami na bojišču pridobil nele splošno spoštovanje, ki ga je užival, ampak tudi svoje odlično mesto v armadi. Zdal pa ga je tlačila huda skrb; senca je padla na njegovo srečo.

Napočil je zimski večer. Zunaj v temi je divjal vihar, znotraj je vladal melanholičen molk. Polkovnik in njegova mlada žena sta govorila o svoji stiski in skrbi, brala sta svoje večerno poglavje iz svetega pisma in sta odmolila večerno molitev. Sedaj jima ni preostalo ničesar drugega več, kot da sta držeč se za roko gledala v ogenj in premišljevala in — čakala. Dolgo jima ne bo treba čakati, to sta vedela, in žena se je zgrozila pri tej misli.

Imela sta enega otroka — Anico, sedem let staro. Bila je njiju malik. Vedela sta, da jima zdaj pride voščiti lahko noč, in polkovnik je rekel:

»Obriši si solze in delajva se, kot da sva srečna — njej na ljubo. Za trenutek morava pozabiti, kaj nas čaka.«

»Da, poskusiti hočem. Poskusiti ho-čem, če bom mogla žalost zapreti v svoje srce, ne da bi mi počilo.«

»In hočemo s potrpljenjem sprejeti nase, kar nam je odločno in ne pozabimo, da je vse, kar On stori, dobro storjeno in v naš blagor.«

»Njegova volja naj se zgodi! Da, z verno dušo morem to reči, da bi mogla tudi s celim srcem. O, če bi mogla! Toda mi-sel, da ta ljuba roka, ki jo zadnjič stiskam in poljubljam — — —«

»Tiho, ljubljena moja! Prihaja.«

Mala postava s kodrastimi lasmi v nočni obleki je prišla skoz duri in je stekla k očetu, ki je pritiskal otroka na prsi in ga strastno poljubil enkrat, dvakrat, trikrat.

»Stoj, papa, ne smeš tako hudo poljub-ljati; razmršiš mi lase.«

»Ah, strašno mi je žal, ali mi odpu-stiš, moja ljubljena?«

»Aj, seveda, papa. Pa ali ti je resnično žal? Ali pa se samo delaš tako?«

»Boš takoj sama videla, Anica,« je rekel papa, si pokril obraz z obema ro-kama in se delal, kot da joka. Otrok se je ustrašil, ker se je stvar tako tragično za-

¹ Po resnični dogodbi iz življenja Cromvel-lovega. General Oliver Cromwell je bil protektor na Angleškem od l. 1653. do svoje smrti 1658. Kralja je obsodil na smrt in ga dal usmrtili. Kravavo je zatrl upor na Irskem in Škotskem in se je dal imenovati od svojih pristašev za protektorja (varuha) britanske republike. Bil je bistroumen, toda krvoloč, oster, izvrsten organizator arma-de in strogo veren v puritanski smeri. (Puritanci so protestanska verska ločina, ki zahteva od svojih privržencev strogo življenje.)

* Otožno sanjaj.

sbrnila, je sam začel jokati, se trudil, da potegne očetu roke od oči, in klical:

»O, ne jokaj, ljubi papa! Anica ni mislila hudobno; Anica ne bo več, nikdar več tega storila. Prosim, papa!« Vlekla je za velike roke in se trudila, da jih potegne narazen. Pri tem je za njimi slučajno ugledala oko in je vzkliknila: »Oj, ti poredni očka, ti sploh nisi jokaj; ti si se samo delal tako! In Anica gre zdaj k mami; mama ravna boljše z Anico.«

Hotela je splezati z njegovega naročja, a oče jo je objel z roko in rekel: »Ne, dragi otrok, ostani pri meni. Papa je bil nevljuden, pa priznava to in mu je žal — da, da ti s poljubi posuši solze — in te prosi odpuščanja. In hoče za kazen vse storiti, kar Anica reče. Tako zdaj ni nobene solze več in noben lasek ni razmršen — in kar Anica ukazuje —«

Takoj se je prikazal zopet smejoč solnčni sijaj na otrokovem obrazu, božala je očetu lice in je napovedala kazni: — »Povest, povest!«

Čuj!
Starša sta pridržala sapo in poslušala. Koraki, ki so se komaj slišali v tulenju vetra, so se bližali, vedno bolj bližali... so postajali glasnejši... vedno glasnejši, potem so šli mimo in so zamrli v daljavi. Oba starša sta se olajšana oddehnila, in oče je rekel: »Torej povest? Veselo?«

»Ne, očka, kako grozno.«
Očka se je trudil, da jo pregovori za kako veselo, pa otrok je vztrajal pri svoji pravici, da mora očka vse storiti, kar bo ukazala. Bil je dober puritanski vojak in je dal svojo besedo — videl je, da jo mora držati. »Očka,« je rekla Anica, »ni nam treba vedno veselih povesti. Moja Špelica pravi, da ljudje nimajo zgolj veselih časov. Ali je res to, papa? Špelica pravi tako.«

Mati je vzdihnila, in njen strah je zopet težko legel na njeno srce. Oče je ljubeznivo odgovoril: »Da, to je res, moja ljubljenska. Skrbi ne izostanejo, je žal res tako.«

»O, potem pripoveduj o tem povest, očka, kako prav strašno, tako da nas bo vse groza obhajala; kot da bi bili mi. Pomakni se čisto tesno sem, mamica, in primi Anico za ročito. Veš, če bo potem pregrozno, bomo lažje vzdržali, če sedimo vsi skupaj in me za roko držiš. Tako, očka, zdaj lahko začneš.«

»No torej... bili so nekoč trije polkovniki...«

»O to je lepo! Vem prav dobro, kaj so polkovniki, ker si ti tudi eden, in vem, kako so oblečeni. Prosim dalje, očka.«

»In v neki bitki so se pregrešili zoper disciplino.«

»Ali je to kaj dobrega za v usta, očka?«

Starša sta se skoro smejala in oče je odgovoril:

»Ne, otrok, to je popolnoma nekaj drugega. Prestopili so svoja povelja.«

»Ali je to kaj — — —«

»Ne, tudi to je ravnotako malo za v usta, kakor ono. Imeli so ukaz, da v neki nesrečni bitki napravijo navidezen naskok na močno utrjeno postojanko, da omogočijo vojakom umikanje. V svoji go-rečnosti pa so prestopili svoja povelja,

kajti napravili so resničen naskok, so z naskokom zavzeli postojanko in dobili bitko. Višji general jih je sicer pohvalil, a je bil tudi zelo nevoljen zaradi njih nepokorščine in jih je poslal v London, da tam pred sodiščem odločijo o njih življenju.«

(Dalje.)

Aprovizacija.

a Amerikanski špeh za II. okraj dobe stranke iz Mühleisnovega skladišča na Dunajski cesti na odrezek št. 1 sladkornih izkaznic za maj po naslednjem redu: V sredo, dne 7. maja, pridejo na vrsto stranke s sladkornimi izkaznicami št. 16 (Želko-Košak) dopoldne od 8. do 9. ure, šte. 17 (Kavčič) od 9. do 10. ure, šte. 18 (Zorc) od 10. do 11. ure, št. 19 (Skubic) popoldne od 1. do 2. ure, št. 20 (Mihelič) od 2. do 3. ure, št. 21 (Topolavc), št. 22 (Fabjan), št. 23 (Jerančič) od 3. do pol 5. ure, št. 24 (Tomc), št. 26 (Anžlovar), št. 27 (Brenčič) in št. 73 (Finžgar) od pol 5. do pol 6. ure. Vsaka oseba dobi 1/2 kg špeha. Kilogram stane 18 K. Strankam se je točno ravnati predpisanega reda.

a Krušne komisije bodo uradovale v četrtek 8. in v petek 9. maja vsakokrat od 8. do 12. ure opoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in moko, in sicer: V četrtek izkaznice za kruh in moko (A in B izkaznice), v petek pa izkaznice za krušno moko in moko za kuho (B in C izkaznice). Vsakdo naj se dobro premisli ali hoče kruh ali krušno moko, ker se izkaznice ne bodo prav nobenemu zamenjale. Če ima pek za stranko nakazano krušno moko, se mu je ne more zopet odvzeti ter jo dati prodajalcu krušne moke. Stranka je vsled tega vezana vseh 14 dni na tisto blago, ki ga zahteva pri krušni komisiji.

a Trgovci, ki so pred vojno prodajali moko in ki ne prodajo sedaj že aprovi-začno moko, pa bi hoteli menjaje prodajati moko za kruh, naj se takoj zglase v mestni posvetovalnici.

Več zidarjev

proti dobri plači in

1 zanesljiv polir

s plačo po dogovoru se sprejme pri

stavbenem podjetju A. Černe

Ljubljana, Sv. Petra cesta.

Širite „Večerni list“

Lepa polilica in rok pri-nese mnogo prednosti, tako v zdravstvenem kakor v družabnem oziru. Fellerjeva popoinoma neškodljiva preizkušena „Elza“ pomada za obvarovanje in negovanje kože, odstrani nečistost kože, ojeđa pršice, brani proti solnčarici, solničnim pegam, bori, razkavosti, velosti kože. — Lonček močnejše vrste 6 kron. Omot in poštnina se računa posebej najceneje.

Namesto škodljivega mila

vzemimo za lica Fellerjevo lilijino mlečno milo „Elza“, katero je danes še zelo drago ali ima še iste dobrote in neškodljivosti kakor pred vojno. Boljše in finejše za negovanje kože v današnjem času si niti misliti ne moremo. —

Rujne lase se more doseči samo s Fellerjevo „Elsa“-Tanohina pomado za rast las. Okrepi kožo na glavi, preprečuje plešavost in prezgodnjo osivelost. Lonček močnejše vrste 6 K. Omot in poštnina se računa posebej najceneje.

Za vsakdanje negovanje

telesa so Fellerjeve „Elsa“ toaletne pastile za umivanje telesa, otroške kopeli, kakor za ustno vodo itd. Cena kartonu 1 K 50 v. — **S seboj** vzeš in povsod v žepu nosiš se more bol ublažujoč, hladeč, osvežujoč

Fellerjev „Elza“ mentolni migrenski črtnik. V leseni cevki 1 K 50 v. Izvrsten proti glavobolu in migreni, rabi se tudi proti vbođljaju in ranitvi. **Voda za oči** (collyrium) 2 K 50 v. — **Kapljice proti zobobolu** 2 K 50 v. — **Pravi zagorski prsni lok** proti kašlju stekl. 3 K. **Francovo Iganje** v stekl. 4-80 in 12-80K.

Za želodec, prava švedska tinktura, vel. stekl. 7 K 50 v, balzam (melen) mala stekl. 1 K 60 v. **Kurja očesa** odstrani brez bolečin Fellerjeva turist. tinktura „Elza“ (tekočina) skupaj s čopičem 3 K in turist. obliž po 3 K in 1 K 50 v. **Proti potenju telesa in nog** je Fellerjev „Elza“ prašek z vsipom 1 K 50 v. **Krmični prašek za živino** davno poznani se zopet dobi. Karton 2 K. Omot in poštnina se računa posebej in najceneje. Kdor naroči več, mnogo prihrani. Naročiti je treba pri lekarnarju **EVGENU V. FELLER**, Stubica, Elsa trg št. 245 (Hrv. Zagorje).

Žvepleno kopališče

Varaždinske toplice (Hrvatska)

Železniška in poštna postaja, telefon, brzojav.

Nov zdraviliščni hotel.

Električna razsvetljava.

Staroznano, radioaktivno zdravilišče z žveplom (Schwefel-therme) + 58° C. priporočeno proti profilni revmatizmu, išiasu i. l. d. Zdravljenje s pitno vodo pri boleznih v vratu, grlu, prsni, jetrih, žolodcu in črevesnih boleznih. Elektr. masaža, blatne, ogljikovo kisle in solnčne kopeli. — Odprto celo leto. — Krasna okolica. — Mod. oprema. — Novi hoteli. — Prospekte gratis. — Zdravil. zdravnik dr. J. Lochert.

Povest o dveh zdravnikih.

Francosko spisal Louis Ulbach. Prestavil Pal.
(Dalje.)

Nekega dne je dospel odmev teh govoric do Solignaca. Temu gospodu se je zdelo, da se razvijajo dogodki vse prepočasni. Jerebice so postajale vedno redkejši, njegovi upniki v Parizu pa so zvedeli za njegov naslov in ga neprestano nadlegovali; parkrat je bil že pri doktorju, a nikoli ga ni mogel dobiti doma. Čakal ga je na cestah; a zviti stavec se mu je najbrže umikal in čuden slučaj je hotel, da si je vedno izbral pota, na katerih ni bilo nepotrpežljivega dediča. Nekega večera pa je našel gospod Céret pri svoji vrtni lovca v kuhinji pri ognju; dozdevno mu ni bilo to prav nič neprijetnega. Z nasmehom na ustnih ga je vprašal po povodu tega obiska.

»Bolam sem, zelo bolan, doktor,« je odgovoril Solignac; »najbrže imam bolezen moje sestrične.«

»Oh, zakaj pa ne! Potem pa ne boste umrli še tako hitro!«

»Kako morete to vedeti?« je odgovoril Solignac režeč se in divje gledajoč okoli sebe.

»Jaz se nikdar ne motim,« je suho odgovoril oče Céret.

»In vendar ste se enkrat zmotili, ko ste mi prerokovali nesrečo, ki se pa, hvala Bogu, ni zgodila!« In Solignac se je divje ozrl v tramove kuhinjskega stropa.

»Jaz nisem ničesar prerokoval; konstatiral sem le možnost.«

»In je ta možnost še vedno ista?«

»Še vedno.«

Solignac je bil ves zaripel od jeze; njegove roke so se tresle, kakor bi hotel prisoliti doktorju zaušnico; vgriznil se je v ustnice, kakor bi hotel zadušiti kletvico ali očitjanje. Navzočnost stare gospodinje, ki se je sukala okoli ognjišča, pa ga je nekoliko ustrašila.

»Ali ne bi šla nekoliko v vaš kabinet, ljubi doktor?«

»Zakaj pa ne!« je hladnokrvno odgovoril oče Céret. Ko sta bila sama, je prekrizal Solignac roke, se nagnil s svojim obrazom čisto blizu k doktorju in rekel:

»Vi ste podel lump, ali razumete?«

»Po mojem mnenju ne spoštujete dovolj mojih sivih las,« je odgovoril popolnoma vesel in z lahnim nasmehom stari Céret.

»To bi se pa že izplačalo! Ti si me okradel, ali slišiš? A zato te bom ubil!«

»Potem morate pa že paziti, da ne zbolite, kajti potem bi jaz prevzel vaše zdravljenje — In doktor je rekel to, pomežikujoč z očmi, kakor bi izgovoril najnedolžnejšo pretnjo.

»Kaj sem moral vse slišati?« je odgovoril Solignac; »da se je tvoj sin vgnezdil v gradu in da je neprestano pri moji sestrični; izprehodi, serenade, ljubimkanje brez kraja in konca! Tega se nisva zmečila!«

»Kaj hočete?« ga je prekinil doktor; »star sem že in rabim opore. Louis je ravnotako razumen kot jaz. Zaupal sem mu zdravje vaše ljube sorodnice in jamčim

vam, da jo zdravi zelo dobro.«

»Še predobro. To je nesramnost brez primerel!« je ogorčeno zakričal Solignac, kot bi bil najpoštenjši mož. »Tvoj sin se bo torej poročil z mojo sestrično?«

»No, kaj bi pa bilo, če bi postal nenkrat tako častihlepen?« je mirno odgovoril stari doktor in je ves vesel, da more s tem prizorom končati neprijetni razgovor, ostro pogledal svojega sokrivca.

»Kaj? ti bi bil zmožen kaj takega?« je jecljal Solignac, peneč se od jeze.

»Zakaj pa ne? Mala vdova je lepa in razumna. Če se ji zdi, da Louis s svojo poštenostjo in nadarjenostjo odtehta plemiča brez pameti in časti, potem bi ne bila po mojem mnenju to nikaka nesreča, če bi se vdala tej misli.«

»A s tem oropate mene!«

»Pa tekmuje z njimi!«

»Oh, jaz bom že preprečil ta peklenški komplot,« je odgovoril Solignac s krvavo podplutimi očmi, iz katerih je žarel divji srd. »Ti pa, hudobni zastrupljevalec...«

In s tmi besedami je dvignil roko, da bi starega Céreta, ki ni zadržal niti z eno mišico, udaril v obraz. Predno pa je padla njegova roka na starčev obraz, je začutil Solignac, kako ga je nekdo silno zgrabil za pest in ga pahnil daleč nazaj. Bil je Louis, ki je vse slišal in je vstopil sedaj bled in s strašno jezo v srcu.

»Vi zasramujete mojega očeta; ven!« je rekel s tresočim glasom.

Solignac se je hotel zasmejati.

»Ah! Sto vragov! To je pa cela komedija!«

»Molčite! molčite!« je ponavljal Louis in tolkel z ного ob tla in majal z glavo, kakor bi hotel že zanaprej zabraniti strašne obdolžitve, katerih je pričakoval.

»In če nočem molčati, prespoštljivi sin?«

»Potem vas ubijem; kajti to, kar bi se mi drznili povedati, nesmete ponoviti izven teh štirih sten.«

»Ta hiša je jama morilcev,« je tulil Solignac, »tu vlada prav pravcata krvoželjnost! Tudi mladi volk že kaže svoje zobe.«

»Da, gospod, ubil vas bom!« je vzkliknil Louis, ki ga ni hotel pustiti, da bi govoril.

Ubogi fant je bil kot blazen, požiral je svoje solze in stiskal pesti. Solignac ni bil strahopeten v navadnem pomenu besede; a kaj je hotel napraviti? Mislil je, kako bi se spretno umaknil, odprl je vrata in se postavil na prag:

»Na svidenje, gospoda moja; in obilo sreče!« je siknil skozi zobe; »jutri pojdem na grad in vas tam počakam.«

»No, potem bo pa lahko grofica razsodila,« je hladnokrvno odgovoril stari Céret, na katerega ni ta prizor prav nič učinkoval.

»Vil v gradu!« je vzkliknil Louis, kateremu je še-le sedaj pojasnil vihar, ki je

divjal v njegovi duši, s kako žarečo, vročo nežuostjo ljubi Olimpijo, — »vi, v gradu!«

»Zakaj pa ne? Saj tudi vi zahajate tjal Jaz bom prišel vsaj s praznimi rokami.«

»Sedaj je dovolj, gospod,« je vzkliknil Louis, kakor bi ga nekaj dušilo. »Dovolj je tega sramotjenja, in če niste strahopetec, mi boste dali zadoščenje!«

»Mogoče s praški? Hvala! Tega pa že ne!«

»Lump!...« in Louis je hotel planiti nad njega. A zadržala ga je očetova suha roka, Solignac pa je s tako silo zaprl vrata za seboj, da se je stresla vsa hiša. Louis se ni mogel več premagovati. Zakril je svoj obraz z rokami in glasno zaihtel, da ga ne bi zadušilo. Zdravnik pa je, uprt komolci na ognjišče, ostal ravnotako neobčutljiv, kot pri fizičnih bolečinah kakega bolnika; gledal ga je in pričakoval konca krize.

»O, moj oče! moj oče!« je zaklical Louis, »ali je mogoče, da smejo ljudje z vami tako postopati?«

»Gotovo, sinko moj, marsikaj je mogoče; a ti si vse prenagel. Kaj se vmešavaš v take stvari? Ta Solignac je norec; zadržal si ga, da me ni udaril, in sedaj bo mislil na drugačno osveto... Svojim sovržnikom nesmemo nikdar pustiti toliko časa, da bi se iztreznili. Ah! Človek ne umrje od enega udarca s pestjo! Drugičkrat prepusti meni skrb za moj ugled.«

»Kaj! Da bi gledal, kako vas sramotijo ljudje!... in vi bi mogli prenesti tako sramoto! Vi! Vi, moj oče!«

V doktorjevih očeh se je čudno posvetilo. Nasmeih poln strahovite ironije je izpopolnil pomen tega bliska. Louis se je bal te dozdevne strahopetnosti. Njegov oče je skrival pred njim skrivnost svojega povračila.

»Kaj hočeš, sinko moj?« je dobrosrčno izpregovoril stari Céret. »Imel je prav, ta Solignac. Ujel se je bil v mojo past. In nocoj bi mu bil prav rad nekoliko olajšal njegovo koprnjenje po osveti. To bi ga bilo zadovoljilo. Ti prideš vedno ob nepravem času.«

»O mati, mati!« je šepetal Louis, spominjajoč se z otroškim spoštovanjem naukov, katerih ga je v otroških letih tolikokrat učila njegova mati.

»No, kako je pa s tvojo stvarjo, zaljubljeni mladenič? Jutri se konča najino premirje, in slišal si, da bo prišel Solignac na grad. Ali naj grem snubit?«

»Oče, ta mož je imel prav; zakaj sem šel na grad! Zakaj je ni Bog vzela k sebi, te lepe, plemenite žene! Pred enim mesecem sem vam rekel, da jo ljubim; tedaj sem lagal. Šele sedaj jo ljubim, in bi trpel in umrl, samo da bi jo rešil.«

»No torej, potem pa le trobente sem in pavke in po notarja! In grofica?«

»Oh, ona je dober angelj, in se ni umaknila, ko sem se vrgel k njenim nogam, in mi rekla, naj grem proč od nje, jokala je, in se smehljala, in mi odpustila. O, če bi vedela!«

(Dalje.)